ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ ЗОХИЦУУЛАХ ХОРОО

ЗОХИЦУУЛАЛТ 2023

NOVOTEL 2023.12.01

Дижитал эдийн засаг ба дижитал зохицуулалтын чиг хандлага

Ч.Оюунгэрэл, СШХ-ийн дарга

Г.Мөнхтулга, СШХ-ийн ахлах мэргэжилтэн

www.crc.gov.mn

ЗӨХИЦУУЛАЛТ 2023
NOVOTEL 2023.12.01

Дижитал эдийн засаг

Дижитал хамрах хүрээ...

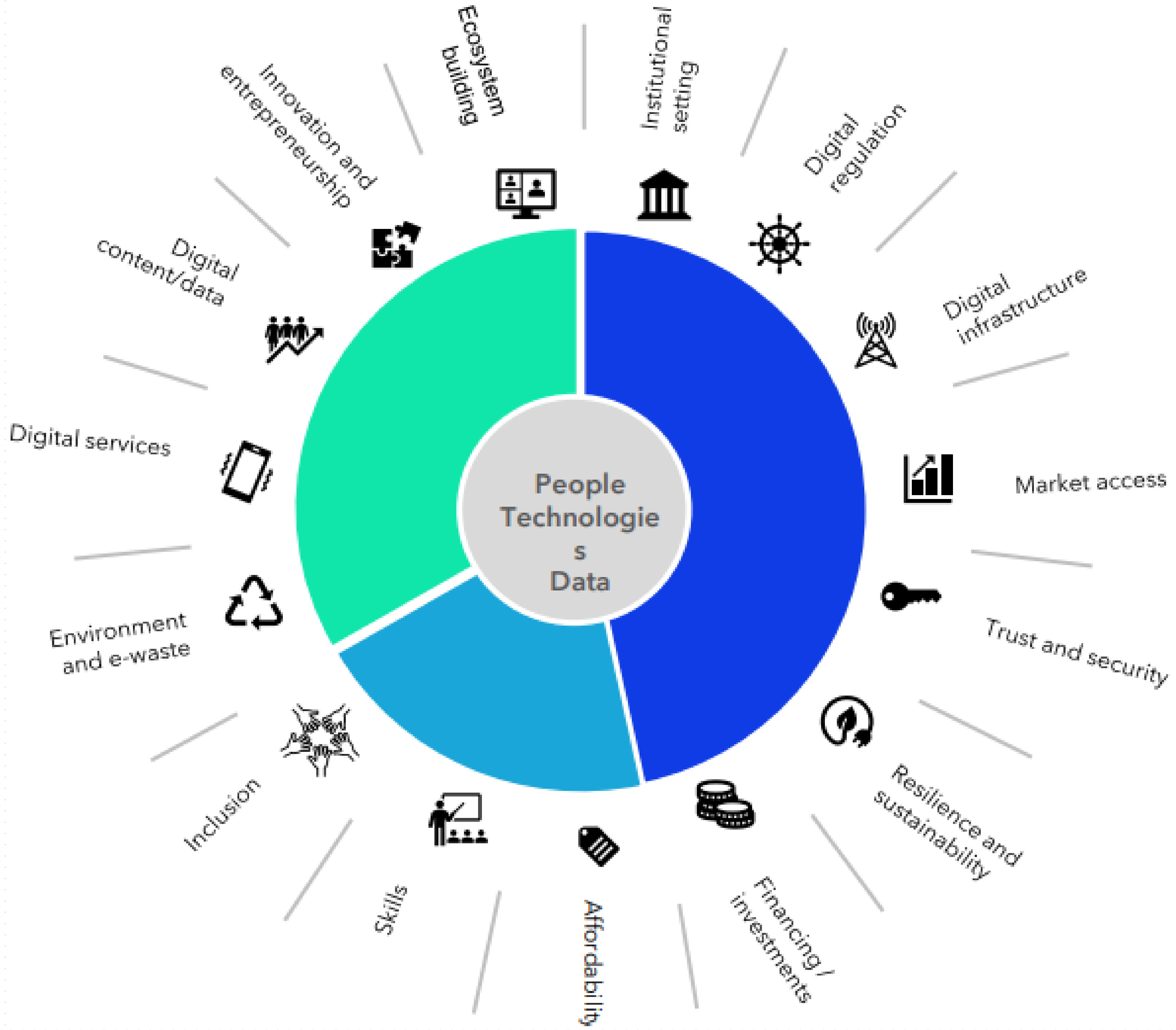

Дижитал шилжилт зайлшгүй...

Ирэх арван жилийн хугацаанд эдийн засагт бий болох шинэ үнэ цэнийн **70 орчим хувь** нь дижитал технологи бүхий платформ бизнесийн загварт суурилна;

Дэлхийн дижитал шилжилтийн зах зээл 2025 он гэхэд **хоёр дахин өсөх** төлөвтэй байна (2020 онтой харьцуулахад);

Дижитал өөрчлөлтөд оруулсан дэлхийн хөрөнгө оруулалт 2022 он хүртэл 1,8 их наяд ам.долларт хүрсэн ба 2025 он хүртэл бараг хоёр дахин нэмэгдэж, 2,8 их наяд ам.долларт хүрэх төлөвтэй байна.

Эх сурвалж: ITU

Дижитал эдийн засаг

ЗӨХИЦУУЛАЛТ 2023
NOVOTEL 2023.12.01

Дижитал эдийн засаг ?

Дижитал эдийн засаг: дижитал технологиор дамжуулан хувь хүн, бизнес, төхөөрөмжүүд, өгөгдөл, үйл ажиллагаануудыг холбосноор бий болдог эдийн засгийн үйл ажиллагаа.

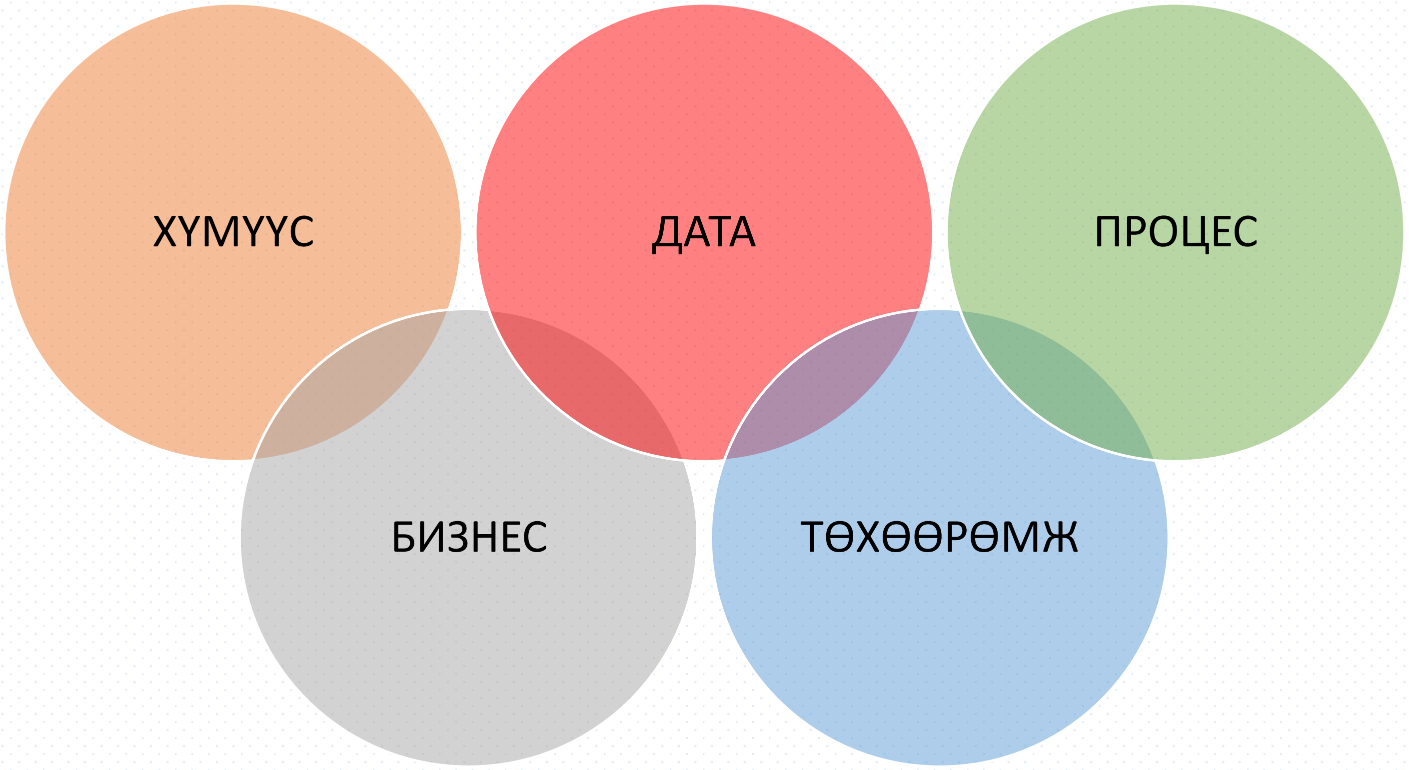

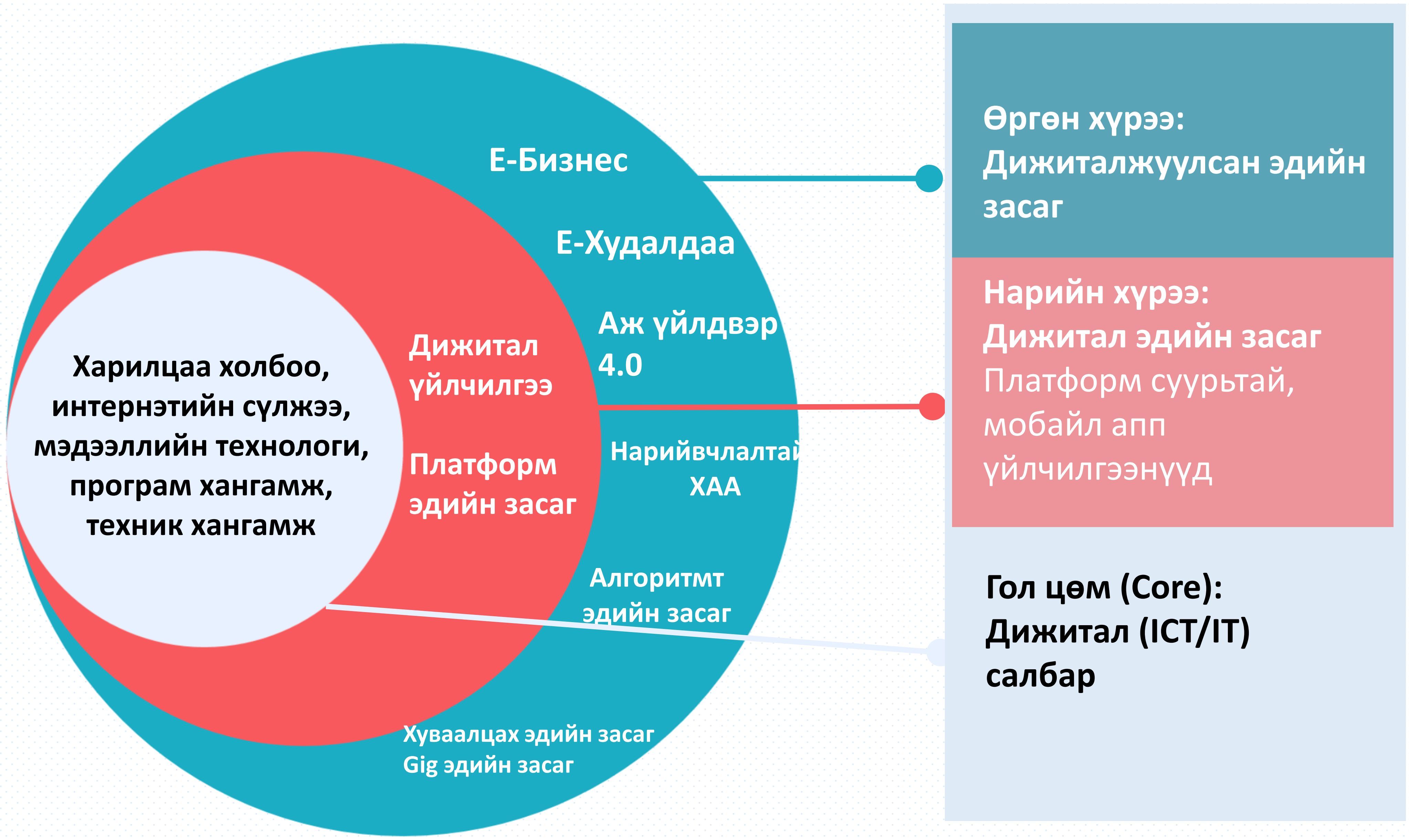

Source: Bukht and Heeks, 2017: 13.

Дижитал эдийн засаг

Дижитал эдийн засгийн тулгуур асуудлууд: Бизнест

Хэрэглэгч:

Дижитал технологи, өсөн нэмэгдэж буй хэрэглээ, туршлага, хүлээлт

(SMART SYSTEMS)

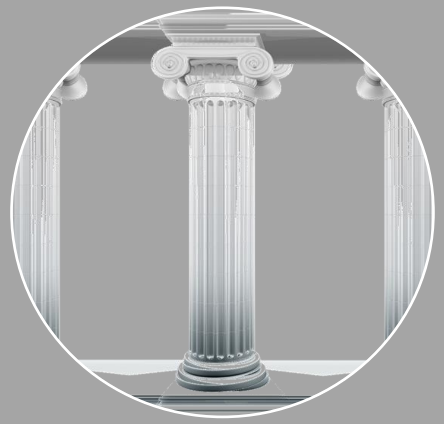

Бүтээгдэхүүн:

SMART бүтээгдэхүүнүүд, Нэгдсэн платформууд, бизнесийг өргөжүүлэхийн хэрээр чанарыг шаарддаг.

Инноваци:

Хамтын ажиллагаа, экосистемийг бий болгохын тулд хамтын дижитал сүлжээг ашиглах, хамтран инновацийг нэвтрүүлэх шаардлага үүсч байна.

Манлайлал:

Зах зээлийн шинэ орчин, бизнесийн загвартай илүү сайн харьцахын тулд компанийн бүтэц, соёлыг дахин загварчлах, Өгөгдөлд суурилсан шийдвэр гаргах

Датад суурилсан бизнес модель

Дижитал эдийн засаг

Дижитал эдийн засаг ба технологи

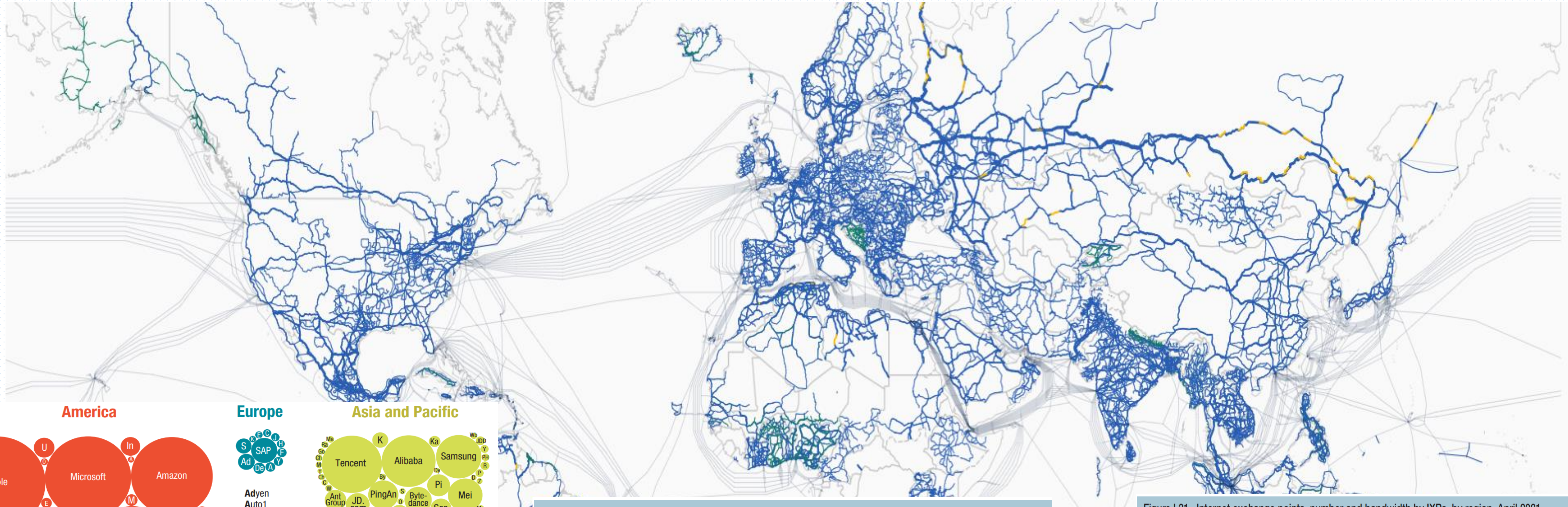

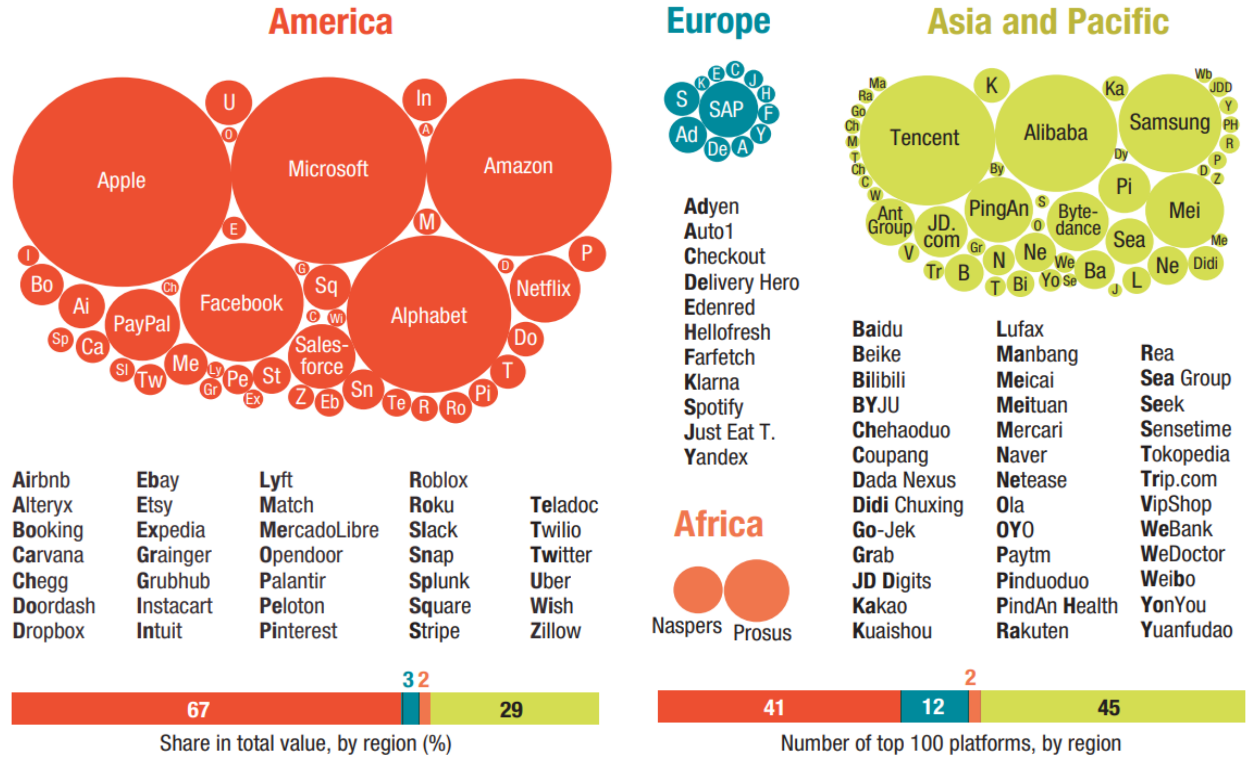

Source: Holger Schmidt, available at www.netzoekonom.de/vortraege/#tab-id-1 (data as of May 2021).
Note: As a reference, the market capitalization of Apple is $2.22 trillion, while for Mercado Libre it is $88.7 billion, $80.2 billion for Baidu and $59.7 billion for Spotify.

Figure I.32. Cloud infrastructure service revenues, by provider, Q4 2020
(Market share in per cent)

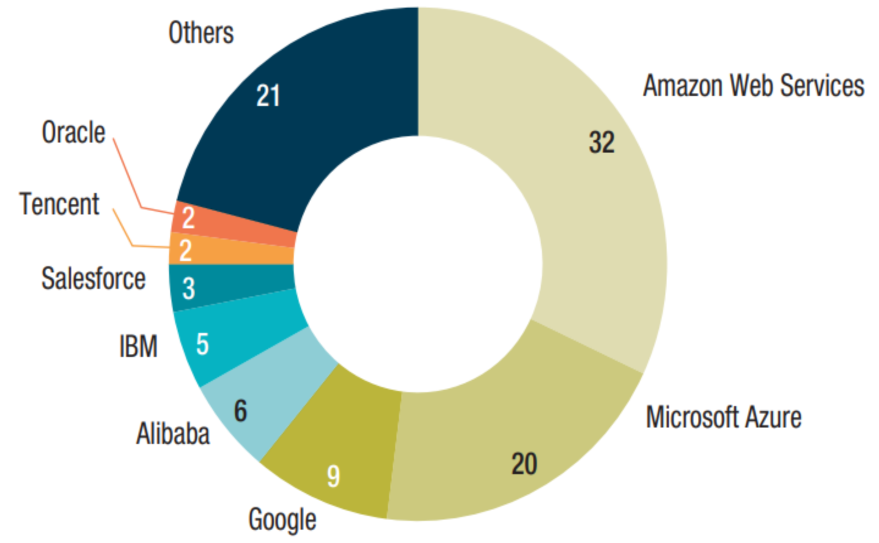

Source: UNCTAD, based on Synergy Research Group (2021b) and Statista (2021).

Figure I.31. Internet exchange points, number and bandwidth by IXPs, by region, April 2021

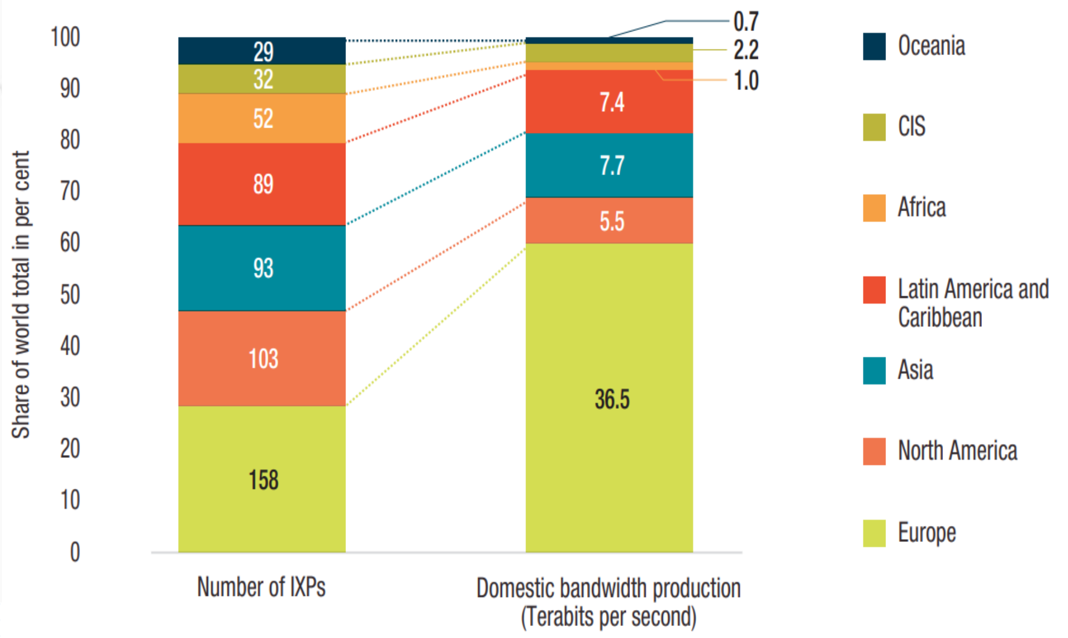

Source: UNCTAD calculations, based on Packet Clearing House database, available at https://www.pch.net/ixp/summary_growth_by_country (accessed April 2021).

Дижитал эдийн засаг

Дижитал эдийн засаг ба дата

Дижитал технологи болон дижитал шилжилт нь улс орнуудын эдийн засгийг бүхэлд нь хамарч үр дүнд нь асар их хэмжээний дата урсгалыг бий болгоод байна. Шинээр хувьсан гарч ирж буй дижитал эдийн засгийн үндэс нь бизнесийн үнэ цэнийг бий болгох, шийдвэр гаргах үйл явцад датаг үр дүнтэй ашиглах юм.

Дата нь олон талт шинж чанартай

Эдийн засгийн:

Цуглуулах → Хадгалах → Шинжлэх

- Хувийн салбарт: онлайн зар сурталчилгаа, дижитал платпорм, дата үйлчилгээ г.м
- Нийгмийн хүрээнд: Цаг уурын өөрчлөлт, эрүүл мэнд гэх зэрэг нийгмийн суурь асуудлууд

Эдийн засгийн бус:

- Хувийн нууц, мэдээлэл
- Хүний эрх, эрх чөлөө
- Аюулгүй байдал

Дижитал эдийн засаг ба асуудлууд:

ТУЛГАМДСАН АСУУДЛУУД

- **ДАТА нь бараа, үйлчилгээнээс ялгаатай** бөгөөд тэдгээрийн урсгал нь худалдаанаас ялгаатай
- **ДАТА-г** эзэмшихээс илүүтэй **хандах, хянах, ашиглах эрх чухал**
- ДАТА-д хандах болон ашиглах нь **хөгжлийн гол түлхүүр юм.**
- Улс орнуудын хувьд ДАТА ашиглах **чадавхи өөр өөр түвшинд байна**
- Хил дамнасан мэдээллийн урсгалын үр дагавар нь **ДАТА төрлөөс** хамаарч өөр өөр байдаг
- **ДАТА-г хаана байршуулах** нь янз бүрийн хүчин зүйлээс хамаарна. Тэдгээрийг үнэлэх шаардлагатай.
- **Улс үндэстэн болон датад зориулсан төрийн бодлогыг боловсруулан гаргах шаардлагатай.**
- Дэлхийн хэмжээний цөөн хэдэн корпорацууд **ДАТАд нэвтрэх** давуу эрхтэй, Датаг **дижитал оюун ухаан болон хувиргах** чадвартай байна.
- **Хөгжиж буй орнууд ДАТА-гаа эзэмшиж чадахгүй түүнийг авахын тулд бусдад төлбөр төлж байна.**

Эх сурвалж: Digital economy report 2021

Дижитал зохицуулалт

Дижитал зохицуулалт ?

Улс орон болгон өөрийн орны онцлог нөхцөл байдалтай уялдуулан дата, мэдээллийн урсгалыг зохицуулах үндэсний хэмжээний бодлогыг тодорхойлж байна:

Зохицуулалт хийх үндсэн зорилго, шалтгаанууд:

- Эдийн засаг хөгжлийн зорилтууд
- Хүний эрх болон хувийн мэдээллийг хамгаалах
- Хууль хэрэгжүүлэх
- Үндэсний аюулгүй байдал

Эх сурвалж: UNCTAD

Дижитал зохицуулалт, дата хяналтын хандлага:

АНУ	Европын холбоо	БНХАУ
Датаг хувийн хэвшлийн компаниуд хянадаг.	Үнэ цэнээс хамаарч эзэмшигч өөрийн датаг удирдаж, хянадаг.	Дата нь төрийн хяналтад байдаг.

Датаг удирдан зохицуулах стратегийг өргөжүүлэх чиглэл:

АНУ	Европын холбоо	БНХАУ
Хувийн дижитал корпорациудаар дамжуулан удирдах	Зохицуулах байгууллагын манлайлал болон хамтын ажиллагаагаар	Дижитал торгоны зам хөтөлбөр

Эх сурвалж: UNCTAD

Дижитал зохицуулалт

Бодлого, зохицуулалт, хамтын засаглалаар дамжуулан дижитал өөрчлөлтийг бий болгох...

G1 → G5 — **G5 ХЯЗГААРЛАГДМАЛ ХҮРЭЭНД**
Хамтарсан засаглалгүй салбарын явцуу бодлого

G2 → G5 — **G5 ШИЛЖИЛТИЙН ҮЕ**
Дижитал бодлогод хагас оролцоотой

G3 → G5 — **G5 ДЭВШИЛТЭТ**
Дижитал бодлого болон засаглалд нэгдсэн, цогц ажиллагаатай

G4 → G5 — **G5 МАНЛАЙЛАЛ**
Бүх түвшинд харилцан хамтын ажиллагаа, уян хатан, үр ашигтай нягт уялдаатай байх.

Зохицуулалтын хувьсал ба чиг хандлага...

Бүх нийтийн хүртээмж, үйлчилгээ
- Суурин, гар утас, интернет үйлчилгээ үзүүлэгчдэд үүрэг хүлээлгэх
- Бүх нийтийн үйлчилгээний сан

Өргөн зурвасын дэд бүтэцийн хөрөнгө/О
- Өргөн зурвасыг дэмжих хөтөлбөр
- ICT мастер төлөвлөгөө
- NGN/NGA стратеги

Дижитал шилжилт
- Дижиталчлал, автоматжуулалт
- **Дижитал эдийн засаг**
- **Дижитал хөгжил**
- Ухаалаг хот

Дижитал идвэхижүүлэгчид
- 5G, 6G
- Юмсын интернэт
- Хиймэл оюун ухаан
- Дижитал хөрөнгө

Эх сурвалж: ITU

Дижитал зохицуулалт:

Бодлого, зохицуулалтын чиглэл...

БОДЛОГЫН ЗОРИЛТ | АЛСЫН ХАРАА 2050
Мэдээллийн технологийн дэвшлийг ашиглан дижитал эдийн засгийн хөгжүүлэн Монгол хүний амьдралын чанарыг дээшлүүлнэ.

"ЦАХИМ ҮНДЭСТЭН" БАРИМТЛАХ ЧИГЛЭЛ:

ЦАХИМ ҮНДЭСТЭН: Мэдээллийн технологийн дэвшлийг ашиглан цомхон, чадварлаг төрийн бүтцийг цогцлоон бэхжүүлж, өрсөлдөх чадвартай бүтээлч иргэдийг бий болгож, дижитал эдийн засгийг хөгжүүлэн, монгол хүний амьдралын чанарыг дээшлүүлнэ.

Зорилт:

1. **ДИЖИТАЛ ДЭД БҮТЭЦ**, Мэдээллийн технологи, харилцаа холбооны өсөн нэмэгдэх хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц суурь дэд бүтцийн бэлэн байдлыг хангана.
2. **ЦАХИМ ЗАСАГЛАЛ**, Нийгэм, эдийн засгийн бүх салбарт харилцаа холбоо, мэдээллийн технологи, инновацыг нэвтрүүлж, бүтээмж, өрсөлдөх чадвар, үр ашгийг нэмэгдүүлэх замаар хүнд сурталгүй, ил тод цахим засаглалыг бүрдүүлнэ.
3. **МЭДЭЭЛЛИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ**, Цахим орчинд үндэсний аюулгүй байдлыг хангах тогтолцоог бүрдүүлэн, орчин үеийн техник технологийг нэвтрүүлэн, төр, хувийн хэвшил, иргэний мэдээллийн аюулгүй байдлын мэдлэг, ойлголтыг дээшлүүлж, мэдээллийн бүрэн бүтэн, нууцлагдсан, хүртээмжтэй байдлыг хангана.
4. **ТООН БИЧИГ ҮСГИЙН ЧАДАВХИ**, Бүх нийтийн тоон бичиг үсгийн чадавхыг дээшлүүлэн, тоон хуваагдлыг арилгаснаар Цахим үндэстэн болно.
5. **ИННОВАЦИ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ**, Мэдээллийн технологи, их өгөгдөл, хиймэл оюун ухаан, блокчэйнд суурилсан платформууд, программ хангамж, үндэсний тоон контентыг хөгжүүлж, газрын ховор элементэд түшиглэн электроникийн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлж, экспортод гарган эдийн засгийн шинэ секторыг хөгжүүлнэ.
6. **ҮНДЭСНИЙ ХӨГЖЛИЙН ХУРДАСГУУР**, Нийгэм, эдийн засгийн салбарт харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг нэвтрүүлж, өрсөлдөх чадвар, бүтээмж, үр өгөөжийг дээшлүүлнэ.

ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ СТАРТЕГИ 2025

ЭРХЭМ ЗОРИЛГО:
Харилцаа холбооны чанартай, дэвшилтэт бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээр хэрэглэгчийг хүртээмжтэй хангах, талууд харилцан үр ашигтай хамтран ажиллах зохицуулалтын тогтолцоог төгөлдөршүүлнэ.

Алсын хараа: Дижитал шилжилтийг дэмжих баримтад суурилсан, уян хатан, хамтын зохицуулалттай 5 дахь үеийн зохицуулах байгууллага болно.

Стратегийн зорилго:

Өсөн нэмэгдэж буй хэрэгцээг хангах тэгш, хүртээмжтэй харилцаа холбооны сүлжээ, дэд бүтцийг хөгжүүлнэ.	Харилцаа холбооны салбарт инновацийг дэмжиж, цахим үйлчилгээ хөгжих орчныг бүрдүүлнэ.	Харилцаа холбоо, контентийн үйлчилгээг Монгол хүн бүрт чанартай, хүртээмжтэй хүргэнэ.

Суурь зарчим: Үндэсний эрх ашиг, хуулиа дээдлэн бие даасан, ил тод, хараат бус байх зарчмыг баримтлан дараах үнэт зүйлийг төлөвшүүлнэ: Ёс зүйтэй, шударга, зарчимч, Мэргэшсэн, өндөр чадавхитай, Тасралтгүй суралцагч, Хариуцлагатай

ЗОХИЦУУЛАЛТ 2023
NOVOTEL 2023.12.01

Дижитал зохицуулалт:

Бодлого, зохицуулалтын чиглэл...

Цахим эдийн засаг, цахим дэд бүтэц

Strategic priorities

Enablers

5. Бодлого, зорицуулалт, стандарт

1. **“Цахим үндэстэн”** бодлого - **Дижитал дэд бүтэц**
2. Цахим холбогдох стандартууд
3. Харилцаа холбооны сүлжээний зохицуулалт
4. **Мэдээллийн сүлжээний зохицуулалт**
5. **Интернэтийн зохицуулалт**

6. Digital infrastructure

1. **Харилцаа холбооны сүлжээ**
2. **Интернэт, мэдээллийн сүлжээ**

ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа.